

תפ"ח 26566/09/16 - מדינת ישראל נגד רפי סמטוב

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

תפ"ח 26566-09-16 מדינת ישראל נ' סמטוב(עצור בפיקוח) 16 אוקטובר 2017

לפני:

כב' השופט מנחם פינקלשטיין, סג"נ - אב"ד כב' השופטת ליאורה ברודי כב' השופט רמי אמיר
המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם רפי סמטוב (עצור בפיקוח)

נוכחים:

ב"כ המאשימה - עו"ד עומרי גיל

ב"כ הנאשם - עו"ד ישר יעקובי

הנאשם - בעצמו

גזר דין

1. הנאשם הורשע על פי הודייתו בעבירה של הריגה, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. הודייתו של הנאשם והרשעתו בדין היא במסגרת הסדר טיעון, פרי הליך גישור שנערך על ידי כב' השופטת ז. בוסתן. על פי ההסדר, תוקן כתב האישום, כאשר התיקון המרכזי הוא המרת עבירת הרצח בעבירת הריגה. כן הוסכם כי ב"כ הצדדים יוכלו לטעון טענות ולהגיש מסמכים ומוצגים מתיק החקירה בשורה של נושאים שפורטו בפרוטוקול (אליהם נתייחס בהמשך). הנאשם הופנה לקבלת תסקיר שירות מבחן, וכן נערך תסקיר נפגעי עבירה על אודות אלמנתו של המנוח ובתו. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

כתב האישום המתוקן

3. בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום, התגוררו הנאשם ואשתו אולסיה גרוסמן (להלן: "אולסיה") וארבעת ילדיהם הקטינים בדירה בלוד. במהלך התקופה התארח בדירה, אביה של אולסיה, מר בוריס גרוסמן (להלן: "המנוח").

4. ביום 19.8.16, אירחו הנאשם, אולסיה והמנוח חברים, ולאחר שהם עזבו, שוחחה חברתה של אולסיה, אלכסנדרה בולוגין (להלן: "סשה") עם הנאשם, ואמרה לו שברצונה לבקרם בדירה, אך הנאשם אמר לה לא להגיע.
5. בחלוף זמן קצר, הגיעה סשה לדירה. משנכנסה לדירה, החלה סשה להתעמת מילולית עם הנאשם. הנאשם חזר ודרש מסשה לעזוב את הדירה, ובשלב זה לא הוסיף להתעמת איתה.
6. בחלוף זמן מה, חזר הנאשם ואמר לסשה שהיא אינה רצויה בביתו, ודרש ממנה לצאת מהדירה. סשה שבה להתעמת מילולית עם הנאשם, ואף סטרה לו בפניו. בתגובה, הדף הנאשם את סשה מפניו.
7. המנוח, שהבחין בעימות בין הנאשם לבין סשה, אמר לנאשם שלא להגיד לסשה מה לעשות, ושהיא תישאר בדירה. הנאשם השיב למנוח שלא יתערב, כי המנוח הוא אורח בביתם, ואין זה ביתו.
8. בין המנוח לבין הנאשם התפתח עימות מילולי, שבמהלכו אמר המנוח לנאשם: "מי אתה ילד... אני נמצא אצל הבת שלי, לא אצלך... אני אתן לך אגרוף, אתה תיפול נוק אאוט, אתה ילד בשבילי".
9. בהמשך, התפתח העימות המילולי בין הנאשם לבין המנוח לתגרת ידיים בין השניים. המנוח היכה את הנאשם מספר מכות אגרוף, וכתוצאה מכך מעד הנאשם על גבו ונפל לכיוון חדר המשחקים בדירה.
10. המנוח הוסיף וניסה לתקוף את הנאשם, בהניפו את אגרופיו לעברו. אולסיה נעמדה בין השניים, בנסותה להפריד ביניהם, וחלק ממכות האגרוף שנתן המנוח, פגעו בה. באותה העת, ניסתה גם סשה להפריד בין השניים, קיבלה מכה, נפלה ואיבדה את הכרתה לזמן מה.
11. לאחר שהפרידה אולסיה בין הנאשם לבין המנוח, שמעה את אחד מילדיה בוכה והלכה לחדרו כדי להרגיעו.
12. הנאשם הלך למטבח, נטל סכין מטבח בעלת ידית מתכת שחורה שאורך להבה הוא 11 ס"מ, וחזר לחדר המשחקים, כשהסכין מוסלקת בידו הימנית, באופן שהמנוח לא יכול היה לראותה.
13. משהגיע הנאשם לחדר המשחקים, תקף אותו המנוח באגרופיו. המנוח היכה את הנאשם מכת אגרוף, שכתוצאה ממנה נפל הנאשם ארצה והסכין נשמטה מידי. בתגובה, הרים הנאשם את הסכין, והחל לדקור את המנוח באמצעות הסכין שתי דקירות בחזהו; ארבע דקירות בגבו ודקירה אחת בראשו. משהמנוח הרפה ממנו, חדל הנאשם ממעשיו.
14. כתוצאה מהדקירות ומעוצמתן, נשבר להב הסכין.
15. מיד לאחר שדקר הנאשם את המנוח, התקשר הנאשם למגן דוד אדום והזעיקם להושיט עזרה למנוח.
16. הדקירות גרמו למנוח, בין היתר, לפציעות ולחבלות הבאות: פצע דקירה בגבו, בחלקו השמאלי העליון, שיצר תעלה שעברה את אבי העורקים (עורק הותין); פצע דקירה בגבו, בחלקו הימני העליון עם שפכי דם תת עוריים, שחדר את הריאה הימנית; פצע דקירה בגבו, בחלקו השמאלי התחתון, שיצר תעלה שעברה דרך שרירי הגב; פצע דקירה בגבו, בחלקו הימני, שחדר את שרירי הגב והצלע; פצע קווי בעור הקרקפת

עם ממצאים של שבר דחוס בגולגולת, ושני פצעי חתך מהדקירה בחזה מימין, שיצרו תעלה שטחית העוברת בתת העור.

17. כתוצאה מהדקירות נגרם נזק חמור לאבי העורקים של המנוח, והוא איבד דם רב. נערכו ניסיונות החייאה של צוות מד"א, עד אשר נקבע מותו.

תסקיר נפגעות העבירה

18. נפגעות העבירה הן אלמנתו של המנוח ט' ובתו אולסיה. כמו כן לאסון שפקד את המשפחה, יש השפעה גם על הילדים הקטנים של אולסיה, נכדיו של המנוח.

אולסיה היא בתם היחידה של המנוח ואשתו, שעלו ארצה בעקבותיה, בשנת 2004, והשתלבו במעגל התעסוקה. הן לאולסיה והן לנאשם בן מקשר זוגי קודם שהיה לכל אחד מהם, ושלושה ילדים מהקשר הזוגי המשותף. הבן הצעיר נולד בעת שהנאשם היה נתון במעצר.

19. מערכת היחסים בין המנוח לאלמנתו הייתה מורכבת, והיא ידעה עליות ומורדות. ידוע גם שבמשך תקופה מסוימת שהתה האלמנה במעון לנשים מוכות. יחד עם זאת, לאלמנתו של המנוח נגרם נזק גדול מאוד ממותו. בתסקיר מתואר כי היא מותשת מעוצמת האובדן, היא נתונה באבל כבד, ואובדנו של המנוח משפיע על מצבה הנפשי, ותפקודה בכל מישורי חייה נפגע. כמו כן, מבחינתה של האלמנה, נזק מרכזי ומשמעותי נוגע לאובדן הזהות המשפחתית והזוגית, המצריך שינוי בתפקידים, התארגנות ובניית מסגרת חיים אחרת. לכך יש להוסיף את מערכת היחסים המתוחה בין האלמנה לבין בתה אולסיה (עמ' 5-7 לתסקיר). כיום מטופלת האלמנה על ידי פסיכולוגית. בקשר הטיפולי עולה גם הקושי שלה להשלים עם התדמית השלילית, שלתפיסתה מנסה משפחת הנאשם להעניק למנוח, שכביכול היה אדם אלים. מכל מקום כיום מצויה האלמנה בשלב הראשוני להתמודדות עם האובדן והאבל, והיא סובלת מגעגועים אין סופיים למנוח (עמ' 8 לתסקיר).

20. בתו של המנוח אולסיה תיארה קשר קרוב מאוד לאביה המנוח. הנזק העיקרי מבחינתה הוא אובדן כפול: אולסיה איבדה את אביה האהוב, שנפגע על ידי בן זוגה, שגם הוא יקר לה, וכמתחייב מהנסיבות נמצא מחוץ לבית. בתסקיר מפורט כי הנזק מועצם כתוצאה ממערכות יחסים מורכבות במשפחה (עמ' 9, פסקה 4 לתסקיר ועמ' 10, פסקה 1). אולסיה דיווחה על הקשיים שחווים שניים מילדיה בעקבות האובדן הקשה, והיא ביטאה נכונות להשתלב בתוכנית להדרכה הורית (עמ' 10-11 לתסקיר). כיום כל הנטל והאחריות על הילדים, ברמה הכלכלית, הרגשית והתפקודית מוטלים על אולסיה, כאשר נכון לעת הזו היא מתקיימת מקצבת הבטחת הכנסה. אולסיה מבינה את הצורך להשתלב בטיפול.

21. שירות המבחן מסכם כי המפגשים עם הנפגעות התאפיינו בעוצמות רגשיות חזקות של כאב, יגון, אשמה וכעס ושל חוויית התפרקות וייאוש גדול, וזאת כתוצאה מאובדן המנוח שהיה דמות מרכזית בחייהן. על פי הערכת עורכת התסקיר, סיום ההליך המשפטי עשוי לתת לנפגעות הכרה מסוימת בסבלן, וסיכוי לארגן מחדש את חייהן. מומלץ כי יוטל על הנאשם לפצות את הנפגעות בסכום משמעותי, להעברת מסר של הכרה במשמעות הפגיעה.

תסקיר על אודות הנאשם

22. הנאשם עלה ארצה מאוזבקיסטן בשנת 1995, בהיותו כבן 8. תקופת ילדותו של הנאשם, שהוריו התגרשו, הייתה מורכבת. הנאשם הוא בוגר 11 שנות לימוד, שירת שירות מלא בצה"ל, ומאז עבד באופן קבוע כנהג משאית. כאמור, לנאשם ולאולסיה שלושה ילדים משותפים. לנאשם אין עבר פלילי. עד יום האירוע הוא ניהל אורח חיים נורמטיבי, וחיו היו ממוקדים בעיקר בפרנסת המשפחה ובתפקודו ההורי.

23. תמונת מערכת היחסים בין הוריה של אולסיה לבין עצמם ובינם לבין הנאשם ואשתו, היא מורכבת. אומנם הנאשם מתאר קשר חיובי הדדי עם המנוח, אך ניתן היה להתרשם ממתיחות סמויה ששררה ביניהם על רקע שהותו של המנוח בביתם לעיתים מזדמנות, כאשר הוא הורחק מביתו על רקע אלימות כלפי בת זוגו. מהמידע המפורט בתסקיר עולה כי לכאורה נטו הוריה של אולסיה לעשות שימוש לרעה באלכוהול, ובהיותם בגילופין, נקטו באלימות מילולית ופיזית הדדית. הם נהגו להגיע לביתה של בתם אולסיה, גם בשעות בלתי מקובלות. אולסיה והנאשם נטו לעזור למנוח ולאשתו במשבריהם, ואף אפשרו את שהותו של המנוח בביתם במסגרת הרחקתו מאשתו, כפי שהיה גם בתקופה שקדמה ליום האירוע.

24. הנאשם תיאר בפני שירות המבחן את נסיבות האירוע, ואולם, ככל הנראה לפחות שניים מהפרטים שנרשמו בתסקיר אינם נכונים, ולמצער אינם מופיעים בכתב האישום המתוקן: האחד הוא שהנאשם היה תחת השפעת אלכוהול. השני, שהנאשם המשיך ופגע במנוח גם בעת שהיה שרוע על הרצפה ומדמם. אין מחלוקת שהבדיקה הטוקסיקולוגית מצביעה על כך שהנאשם לא היה תחת השפעת אלכוהול. באופן כללי, עמדתו של הנאשם היא שהתנהלותו התוקפנית באה כתגובה הגנתית להתנהגות אלימה של המנוח כלפיו. הנאשם התקשה להתייחס לפרטי מעשיו, וניסה לצמצם מאחריותו באשר להתנהגותו ולמעשיו. לצד זה הוא ביטא צער וחרטה על מעשיו והבנה באשר לחומרת תוצאותיהם. לאחר שהבין את אשר התרחש, הוא הזעיק כוחות הצלה. הנאשם שלל כל התנהלות אלימה קודמת, והוא תופס את עצמו כאדם סובלני ומכבד, המתנגד לשימוש באלימות (עמ' 2-3 לתסקיר).

25. הנאשם מצטייר, בין היתר, כאדם מופנם וסגור, בעל יכולת להסתגל למסגרות ולסמכות, ללא קיום קשרים שוליים או דפוסים אלימים מושרשים. הנאשם מרוכז במצבו ובצרכיו, ומתקשה להתמודד עם פגיעה בדימויו העצמי. קיים פער משמעותי בין התנהלותו הנורמטיבית של הנאשם לאורך השנים לבין אופייה האלים והבלתי צפוי של העבירה. משנענה הנאשם לבקשתה של בת הזוג לסייע לאביה (המנוח), ניתן להתרשם מכך שהנאשם צבר תחושות חוסר שביעות רצון ואולי גם כעס על המנוח ואשתו, תחושות שהתעצמו בנסיבות שקדמו לביצוע העבירה. התנהגותו האלימה של המנוח גם היא גרמה להתעצמות התחושות השליליות של הנאשם, סערת רגשות ופרץ אלימות בלתי נשלט וחוסר ויסות. יצוין כי הערכת הסיכון בעניינו של הנאשם מתבססת גם על רקע של שימוש באלכוהול, ואולם כאמור לא כך היה הדבר בזמן האירוע. מדיווחו של הנאשם עולה כי הוא צורך אלכוהול בנסיבות חברתיות ובצורה מבוקרת ונשלטת. מכל מקום, האירוע הוא חריג להתנהלותו, ושירות המבחן מעריך את הסיכון במצבו להתנהלות אלימה חוזרת בעתיד כסיכון נמוך, ואת רמת החומרה הצפויה מהאלימות כבינונית, אם יתרחש אירוע אלים. לאור חומרת העבירה ותוצאותיה, ממליץ שירות המבחן להציב לנאשם גבול ולהטיל עליו עונש אשר יעמת אותו עם חומרת מעשיו. לצד זאת, מומלץ לקחת בשיקולי הענישה את רצונו המילולי של הנאשם לקבל טיפול,

ואת ההשלכות של היעדרותו הממושכת מהבית על בת זוגו ועל ילדיו הקטנים, שהם כיום נעדרים מקורות תמיכה וסיוע.

הראיות מטעם המאשימה

26. דוחות מסכמים - חקירת מז"פ: ת/1 - ת/3, בצירוף תמונות:

המנוח היה שרוע בכניסה לדירה, בסלון, כשעליו כתמי דם. כמו כן, נמצאו בדירה כתמי דם ומריחות רבים: סביב מקום שכבת המנוח, על הספות בסלון ובמרפסת הסגורה. בדירה נתפס להב הסכין, וידית הסכין נתפסה בנפרד במטבח (תמונות הסכין ולהב הסכין - ת/5). בכניסה לבניין נמצא בקבוק וודקה, ועל שולחן במטבח פקק שכלל הנראה תואם לבקבוק.

על גופת המנוח אותרו כשבעה סימני דקירה: שניים באזור החזה, ארבעה באזור הגב; אחד באזור הקרקפת ואחד באמה השמאלית. כמו כן, נמצא שפשוף בגב בכף יד ימין.

נמצאו סימני חבלה בפניו ועל צווארו של הנאשם, ודם נמצא על ידיו, בגדיו ורגליו (ר' תמונות).

27. חוות דעת מומחה - נתיחת גופת המנוח, בדיקות וממצאים, ת/4 (ד"ר ריקרדו נחמן מיום 27.9.16):

סיכום ממצאים עיקריים לאחר נתיחת גופת המנוח: פירוט של כל החבלות שנגרמו למנוח, כמתואר לעיל: פצעי דקירה, שפשופים, שפכי דם תת עוריים ושריטות (עמ' 2-8).

תוצאות הבדיקה הטוקסיקולוגית: בדמו של המנוח נמצאו mg%331 אתנול; בנוזל העין נמצאו mg%399 אתנול ובשתן נמצאו mg%328 אתנול. תוצאות הבדיקה מעידות על הימצאות של כמות גדולה מאד של אלכוהול לשתייה בדמו של המנוח.

חוות הדעת: מותו של המנוח נגרם מהלם תת-נפחי בשל איבוד דם מאסיבי שנגרם מנזק חמור לאבי העורקים בעקבות דקירה בגב. איבוד הדם גרם לירידה חדה בלחץ הדם והוביל למצב של כשל בלתי הפיך בחמצון האיברים החיוניים, וכפועל יוצא לקריסת מערכות ולמוות.

נמצאו שלושה פצעי דקירה נוספים בגב: מתוכם פצע דקירה שחדר לחלל הצדר ופגע בריאה הימנית - פגיעה שיכולה לתרום למוות במידה מסוימת; שני פצעי חתך בבית החזה (המהווים חלק מפצע דקירה שטחי אחד; פצעים קווים שטחיים בבטן; פצע קווי בעור הקרקפת ושבר דחוס בגולגולת, כתוצאה מחבלה בעוצמה חזקה על ידי חפץ דק; פצעים ושפשופים שטחיים נוספים.

הראיות שהוגשו מטעם ההגנה

28. תדפיס מידע פלילי על אודות המנוח - נ/1: בין השנים 2005 - 2016, נפתחו נגד המנוח 14 תיקים

שכולם נסגרו, בין היתר בעבירות איומים, תקיפה ותקיפה הגורמת חבלה (של בן זוג), היזק לרכוש במזיד, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, העלבת עובד ציבור, החזקת אגרופן או סכין שלא למטרה כשרה.

29. רשימת שיחות בין הנאשם לבין סשה - נ/4: זמן קצר לפני שהגיעה סשה לדירה, היא שוחחה עם הנאשם בטלפון (ראה סעיפים 4-5 לכתב האישום המתוקן שאינם במחלוקת) ברשימה מופיעות 14 שיחות מיום 19.8.16 שעה 23:58, שהתקיימו במשך מספר דקות.

30. תמלול שיחה של הנאשם עם מד"א מיום 20.8.16 - נ/2: הנאשם ביקש לשלוח משטרה לדירה, ואמר שהוא דקר אדם. בהמשך, נשמע קול של אישה שאמרה שהיא זו שדקרה את אביה וביקשה שיבואו מהר לדירה. הנאשם אמר שהיא משקרת, שהוא בעלה והוא דקר את אביה. מדובר בהגנה עצמית. כשנשאל היכן דקר את המנוח, השיב שהוא אינו זוכר. הנאשם מסר שהיה עימות, והוא דקר ארבע דקירות עם סכין שנשברה. המנוח היה שיכור. כשנשאל האם המנוח בהכרה, השיב שהוא אינו יכול להתקרב אליו. כשנאמר לו שהאמבולנס בדרך, ביקש שתגיע מהר גם המשטרה.

31. קטע מוקלט ומוסרט המתעד את תגובת הנאשם כשנודע לו על ידי המשטרה שהמנוח נפטר - נ/3: בקטע זה נראה הנאשם בוכה בכי מר, חופן את ראשו בידיו ואינו יכול לדבר (ר' עמ' 45 לפרו').

32. דוח תוצאות מעבדה - בדיקות טוקסיקולוגית ופרמקולוגית - הנאשם, נ/5: בדמו של הנאשם נמצא 36%mg אלקוהול. אין מחלוקת כי מדובר בריכוז אלקוהול בכמות שאינה אסורה על פי החוק.

עדי ההגנה לעונש

33. הגב' רשל סמטוב, אמו של הנאשם: הגב' סמטוב העידה שיש לה ארבעה ילדים, לרבות ילדה מאומצת. היא גרה עם בני משפחתה בדירה קטנה יחד עם בתה, חתנה ונכדיה. היא תיארה את הנאשם כאדם רגוע ושקט שאינו נוהג לריב עם חברים ובני משפחה, ושלא היה מעורב מעולם באירוע אלים. גם אחיו של הנאשם, רוני סמטוב, תיאר את הנאשם באותו אופן.

הגב' סמטוב העידה בבכי, שכאשר שמעה על האירוע, הייתה בהלם וחייה השתנו לחלוטין.

טיעוני ב"כ הצדדים

34. ב"כ המאשימה עתר להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל למשך 20 שנה שהוא העונש המירבי הקבוע לעבירת ההריגה, מאסר על תנאי ופיצוי משמעותי לנפגעות העבירה.

35. ב"כ המאשימה הדגיש בטיעונו כי לאחר שקילת הנסיבות, ובמסגרת הסדר הטיעון, הומרה עבירת הרצח בעבירת הריגה. ואולם, נסיבות ביצוע העבירה הן ברף העליון של החומרה, והן מצביעות על קרבה לעבירת הרצח. יש לדחות אפוא את עמדת ההגנה, שלפיה נסיבות ביצוע העבירה מצדיקות את אי מיצוי הדין עם הנאשם, באשר כל הנסיבות נשקלו בעצם תיקון כתב האישום:

א. אישיותו של המנוח: אין מחלוקת שכנגד המנוח הוגשו תלונות בגין עבירות אלימות, בעיקר במשפחה.

ואולם, כל התיקים נסגרו. כמו כן, אין מחלוקת שאלמנתו של המנוח שהתה במעון לנשים מוכות בין התאריכים 26.6.16 - 5.9.16, ומכאן שהאירוע נושא כתב האישום התרחש במהלך אותה תקופה. גם אם נכון הדבר שהמנוח נקט אלימות כלפי בני משפחתו, אין מקום להשחיר את דמותו, ובוודאי שלא עד כדי הסטת משקל הכובד לכיוון נתוניו של המנוח, במקום לכיוון התנהגותו האלימה של הנאשם.

ב. לאחר שאולסיה הפרידה בין הנאשם למנוח, וכשלא נשקפה לנאשם סכנת חיים, הוא ניגש למטבח, הצטייד בסכין, הסליקה, וחזר לחדר בו שהה המנוח, שלא היה מצויד בנשק קר. לאחר שהנאשם נפל ארצה כתוצאה מכך שהמנוח תקף אותו, נפלה מידו הסכין, הוא הרימה, ודקר את המנוח מספר דקירות בחזהו, בגבו ובראשו, עד השלב שבו הרפה ממנו המנוח. כתוצאה מהדקירות ועוצמתן נשבר להב הסכין.

ג. הגעת סשה לדירה בניגוד להסכמת הנאשם: נחישותה של סשה להגיע לדירה, חילופי הדברים בינה לבין הנאשם, והשתלבותה במארג האירועים שקדמו למותו של המנוח, אין בהם כדי להקטין מחומרת האירוע בכל הנוגע להתנהגותו של הנאשם, אשר דקר את המנוח כמתואר.

ד. הפער בין המבנה הפיזי של הנאשם לבין זה של המנוח שהיה בגילופין, והעובדה שעובר לדקירת המנוח על ידי הנאשם היכה המנוח את הנאשם: אליבא דב"כ המאשימה גם בהתחשב בנסיבות אלה, לא הייתה כל הצדקה לנקוט בצעד קיצוני כפי שנהג הנאשם, מה עוד שהיה מצופה מהנאשם, שהוא אדם צעיר ונבון, לקחת בחשבון מראש שהמנוח בגילופין, ולא לנקוט אלימות, בעיקר לאחר שהושגה הפוגה בעימות בינו לבין המנוח.

ה. הסכנה שנשקפה לאולסיה, שהייתה הרה בזמן האירוע: בגזירת עונשו של הנאשם, אין נפקות לטענה זו. אולסיה הפרידה בין הנאשם לבין המנוח, החבטות שספגה לא כוונו כלפיה, ואין טענה שנגרם לה נזק פיזי. מכל מקום, לאחר שנוצרה הפרדה, ניגשה אולסיה לחדר ולא הייתה מעורבת כאשר הגיע האירוע לשיאו, בעת שהנאשם דקר את המנוח.

ו. הנאשם הזעיק עזרה רפואית, וכן בכה מאוד כאשר שמע על מות המנוח: טענה זו נשקלה על ידי המאשימה, ואף היא עמדה בבסיס תיקון כתב האישום לעבירת ההריגה. ואולם, העובדה שהנאשם "התעשת" לאחר האירוע והזמין עזרה, אינה מקהה מחומרת מעשיו.

36. הנאשם פעל מתוך יסוד נפשי של אדישות לאפשרות גרימת התוצאה - עוצמת הפגיעה של הנאשם

במנוח: דקירות רבות, מהן באיברים חיוניים ולרבות הזירה שטופת הדם, מלמדות על אדישות שגילה הנאשם, להבדיל מקלות דעת. כאשר היסוד הנפשי הוא של אדישות, הענישה היא מחמירה יותר.

37. הנזק שנגרם לנפגעות העבירה - ב"כ המאשימה הפנה לתסקיר נפגעות העבירה. השיחות עם נפגעות

העבירה לוו בבכי, וניכרו העצב העמוק והגעגועים שלהן למנוח. נפגעות העבירה אף הביעו חשש מפגיעה בשמו הטוב של המנוח, אותו תיארו כאדם שדאג לבני משפחתו. נכדיו של המנוח איבדו את סבם, וקיים צער מוגבר בשל כך שהמעשה נגרם על ידי אביהם. ניכר כי אשתו של המנוח שרויה באבל כבד על בן זוגה האהוב. אשת המנוח החלה בטיפול פסיכולוגי. לגבי אולסיה - היא תיארה קשר מיוחד עם אביה המנוח. אולסיה חוותה אובדן כפול, באשר בעלה הוא זה שקיפח את חיי אביה. היא נתונה בתחושת נטישה מצד הנאשם ובני משפחתו.

38. התסקיר על אודות הנאשם: הנאשם הסביר שפעל כתגובה הגנתית להתנהגות האלימה של המנוח כלפיו אותה חווה איום על דימויו הגברי. כן הפנה ב"כ המאשימה להתרשמות שירות המבחן מהנאשם, שלפיה, בין היתר, לנאשם קווי אישיות בלתי בשלים, קושי בהתמודדות עם חווית תסכול ופגיעה בדימויו העצמי, הנאשם הדחיק את כעסו כלפי המנוח, ובעת האירוע חווה פגיעה עמוקה ואיום על דימויו העצמי והגברי. שירות המבחן אף התרשם שבשל התנהגותו של המנוח שתרמה לסערת רגשות אצל הנאשם ולפרץ אלימות בלתי נשלט, לא היה הנאשם מסוגל לעצור ולחדול ממעשיו האלימים, והוא המשיך לפגוע במנוח.

נציין כי על פי התסקיר עלה מדברי הנאשם בפני שירות המבחן כי הוא המשיך ודקר את המנוח גם כשהוא היה שרוע על הרצפה, וכי גם הוא וגם המנוח היו בגילופין. יודגש כי אין מחלוקת שהנאשם לא היה בגילופין בזמן האירוע, ומכאן שכלל לא ברור אם דבריו של הנאשם על אודות האירוע נרשמו בתסקיר באופן מדויק. אך מעבר לכך, האפשרות המועלית שהנאשם דקר את המנוח גם בהיותו שרוע על הרצפה, היא סטייה מכתב האישום המתוקן, כך שאין מקום להתייחס לדברים בגזירת הדין.

39. ב"כ המאשימה הפנה, בין היתר, לאסמכתאות הבאות:

ע"פ 4082/08 **גורוביץ נ' מדינת ישראל** (13.1.11): בית המשפט העליון הקל בעונשו של המערער והעמידו על 15 שנות מאסר בפועל, בגין הריגה, בידי ראיות ושיבוש מהלכי משפט. המנוח התגורר עם המערער בדירתו. נוכח עימותים בין השניים על רקע שתיית אלכוהול, ביקש המערער מהמנוח לעזוב והוא סירב. ביום האירוע צעק המנוח והשתולל, ולאחר שנרגע, ישבו השניים ושתו. בהמשך, שב המנוח לצעוק והניף את ידיו. המערער נטל סכין ודקר את המנוח דקירה שחדרה ללב. בית המשפט העליון הקל בעונשו של המערער, לאחר שקבע שיש ליתן משקל גדול יותר לכך שהמערער חש מאוים לאחר שהוקף על ידי המנוח, גם אם לא היה הדבר בעוצמה שהצדיקה את המעשה, וכן אובדן ראייה מסוימת שיכול והייתה פועלת לטובתו, וחרטתו.

ע"פ 7556/03 **שוורץ נ' מדינת ישראל** (24.2.04): בית המשפט העליון המיר, בהסכמת הצדדים, את הרשעת המערער מעבירת רצח לעבירת הריגה. העונש שהטיל בית המשפט המחוזי הוא 15 שנות מאסר, ועונש זה אושר על ידי בית המשפט העליון. המערער שהה בדירה עם בנה של בת זוגו וחברו. לאחר שהמערער העיר לחברו של הבן על אופן דיבורו, התפתח ויכוח בין השניים. במהלך הוויכוח הוציא המערער מארונת בחדר סכין, ונעץ אותה שלוש פעמים בבטנו של החבר שלאחר מכן נפטר בבית החולים.

ע"פ 9369/07 **אנסטסיה מיקל נ' מדינת ישראל** (4.6.09): בית המשפט העליון המיר את הרשעתה של המערער מעבירת רצח (בה הורשעה על ידי בית המשפט המחוזי לאחר שמיעת ראיות) לעבירת הריגה, והטיל עליה 16 שנות מאסר. במהלך ויכוח בין המערער למנוח שהיה חברה, נטלה המערער סכין ודקרה את המנוח בכתפו. הוויכוח בין השניים דעך וניצת בשנית. המנוח שתה משקאות רבים, והמערער שברה בקבוק וודקה שהיה בידו. המנוח נקט אלימות כלפי המערער, וחבר ניסה להפריד בין השניים. המערער נטלה את הסכין שאותה הטמינה קודם לכן, חזרה למנוח ונעצה בו את הסכין נעיצה אחת שגרמה לקטילת חייו. בית המשפט העליון התחשב בנסיבותיה האישיות הקשות של המערער אשר בעבר סבלה מאלימות מבן זוג, ואולם

אין מדובר בתגובה להתעללות מתמשכת במערכת על ידי המנוח.

ע"פ 6162/10 **כבאז נ' מדינת ישראל** (11.6.13): בית המשפט העליון הקל בעונשו של המערער, שניהל הליך הוכחות, והעמידו על 18.5 שנות מאסר, בגין עבירות של הריגה ופציעה בנסיבות מחמירות. לאחר שהמנוח הבחין שצמיגי רכבו נוקבו, התפתח ויכוח בינו לבין המערער. המנוח בעט בשער הכניסה לחצרו של המערער ונכנס עם חברו לחצר. המערער יצא אליו עם סכין באמצעותו דקר את חברו של המנוח ופצע אותו. החבר הביא טוריה, ובהמשך דקר המערער את המנוח שתי דקירות שגרמו למותו המידי. בית המשפט העליון התחשב במצבו הנפשי של המערער.

40. ב"כ הנאשם עתר לקבוע מתחם עונש שנע בין 4 ל-8 שנות מאסר ולהטיל עונש ב"רף התחתון" של המתחם המוצע.

41. ב"כ הנאשם הפנה לנסיבות ביצוע העבירה:

א. יחסי הכוחות בין הנאשם לבין המנוח: הנאשם הוא אדם שקט, אשר עד האירוע נושא כתב האישום, לא נקט באלימות. לעומתו, המנוח מצטייר כאדם אלים. בזמנו נפתחו כנגד המנוח 15 תיקים, וחלקם בעבירות אלימות שנסגרו. אלמנתו שהתה במשך מספר חודשים במעון לנשים מוכות. כמו כן לדברי אולסיה (הבת), כפי שנמסרו בתסקיר נפגעות העבירה, בעת שאביה (המנוח) ואימה היו שיכורים, הם התקוטטו. בנוסף לעובדה שהמנוח היה גבוה וחסון מהנאשם, בדמו של המנוח נמצאה כמות אלכוהול המעידה על שכרות. מכאן - כך ב"כ הנאשם - נוכחות המנוח באותו ערב בביתם של הנאשם ואולסיה הייתה "בעייתית".

ב. השתלשלות האירועים עובר לגרימת מותו של המנוח: האווירה האלימה ששררה בבית, והובילה לקרות האירוע המצער, לא הייתה בעטיו של הנאשם. סשה התקשרה לנאשם פעמים רבות, והגיעה לבית חרף התנגדות הנאשם, ואף סטרה לנאשם. המנוח התערב, ובשלב מסוים, לאחר עימות מילולי, הוא דחף את הנאשם והפילו. כתוצאה מאלימותו של המנוח נחבל הנאשם (ר' תצלומים). גם בשלב הזה המשיך המנוח לנסות לתקוף את הנאשם, כשאולסיה וסשה ניסו להפריד בין השניים. הואיל ובכתב האישום לא נכתב שבאותן נסיבות, הנאשם הוא זה שהיכה את סשה שאיבדה את הכרתה, מבקש הסנגור ללמוד מכך שהמנוח הוא זה שהיכה את סשה. באותה סיטואציה, ולא כל שכן על רקע זה שאשתו של הנאשם הייתה הרה, חש הנאשם שהוא נתון בסכנה, ועל כן הביא את הסכין, מלכתחילה לצורך איום. השימוש בסכין נעשה מכיוון שהמנוח המשיך לתקוף את הנאשם, וברגע שהרפה המנוח, חדל הנאשם ממעשיו ואף הזעיק עזרה. על פי עמדת ההגנה, לכאורה התנהגותו של המנוח הקימה לנאשם זכות להגנה עצמית, והנאשם כשל בכך שהתנהגותו לא הייתה פרופורציונית לסכנה בה היה נתון.

42. אין להסיק מכתב האישום המתוקן שהנאשם פעל מתוך יסוד נפשי של אדישות לאפשרות גרימת התוצאה. הדברים עולים מנסיבות האירוע המפורטות לעיל, כפי שהן מופיעות בכתב האישום המתוקן, ומכך שלאחר שהנאשם דקר את המנוח, הוא היה נרגש ונסער, ומיד הזעיק עזרה. מכל מקום ביקש ב"כ הנאשם, ובצדק, להתעלם מדברים שנכתבו בתסקיר שירות המבחן בנוגע לנסיבות האירוע שאינם תואמים את כתב האישום המתוקן.

43. לענין מתחם העונש, הפנה ב"כ הנאשם לאסמכתאות הבאות:

ע"פ 9062/12 **חבה נ' מדינת ישראל** (10.6.14): בית המשפט העליון הקל בעונשו של המערער שהודה, והעמידו על 7.5 שנות מאסר, בגין הריגה ושיבוש מהלכי משפט. בין המערער למנוח שררה מחלוקת כספית. ביום האירוע הגיע המערער לדירת המנוח, ובמהלך ויכוח בין השניים, שלף המנוח אקדח שהיה מוסלק בחגורת מכנסיו. המערער חטף את האקדח מידו של המנוח, וירה ארבעה כדורים מטווח קצר בגופו של המנוח. בית המשפט העליון קבע שנסיבותיו המיוחדות של המקרה, מציבות את המערער באזור שאינו רחוק מתחום ההגנה העצמית, באופן שמצדיק התחשבות של ממש לקולת העונש.

ע"פ 6095/10 **חאג' יחיא נ' מדינת ישראל** (18.7.12): בית המשפט העליון הקל בעונשו של המערער שהודה, והעמידו על 10 שנות מאסר בגין הריגה וגרימת חבלה חמורה בנשק קר. שלושה אנשים איימו על המערער שיסגור דוכן למכירת מזון. אחד מהם סטר למערער, ולאחר שהשלושה נכנסו לביתו, הם תקפו את אמו ואחיו, מה שהוביל לקטטה מרובת משתתפים. כשפנו השלושה לעזוב, רדף אחריהם המערער ודקר את אחד מהם שתי דקירות בגבו ואת האחר דקירה אחת בבית החזה שהובילה למותו. בית המשפט ציין שהמערער מצא את עצמו, ללא התגרות מצדו, לכוד באירוע אלים שבו הותקפו הוא ובני משפחתו.

44. נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה: חרטתו העמוקה של הנאשם, עליה ניתן לעמוד כבר בחקירתו במשטרה. כאשר שמע הנאשם כי המנוח אינו בן החיים, פרץ בבכי במשך דקות ארוכות (ר' נ/3). הנאשם נטל אחריות מיד, וכבר כשצלצל למד"א להזעיק עזרה, מסר שם שהוא זה שדקר את המנוח, על אף שאשתו צעקה ברקע שהיא זו שדקרה.

45. לענין רכיב הפיצויים, עתר ב"כ הנאשם לפסוק סכום מתון. לטענתו, לנוכח מהות היחסים בין המנוח לאשתו, ראוי שהפיצוי יפסק לטובת נכדיו של המנוח (ילדיהם של הנאשם ואולסיה).

46. הנאשם הביע צער וחרטה על מעשיו.

דין והכרעה

מתחם העונש

הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה:

47. בע"פ 2888/15 **ח'דיירי נ' מדינת ישראל** (28.12.16) (להלן: "ע"פ ח'דיירי"), נפסק כך:

"...אין צורך להכביר מילים על חומרתה של עבירת ההריגה, הנמנית על העבירות הקשות והחמורות בספר החוקים, ומטרתה להגן על ערך החיים וקדושתם... על מקומו של ערך קדושת החיים עמד חברי, השופט צ' עמוד 10

זילברטל ב-ע"פ 9422/11 דהן נ' מדינת ישראל (03.07.2013), בצינו כדלקמן:

"דומה, כי כבר נאמר כל שניתן על הקלות הבלתי נתפסת בה נגדעים בארצנו חיי אדם, ולא נותר אלא לחזור על הדברים. חילופי דברים וסכסוכים של מה בכך מובילים במקרים רבים מדי ובמהירות גדולה מדי לשליפת כלי נשק, קר או חם, או לנקיטה במעשי אלימות קטלנים. יתרה מכך, לעיתים נדמה שחל פיחות בלתי נסלח ובלתי נסבל בערכם של חיי אדם. בראש ובראשונה עלינו לשוות לנגד עינינו את המנוח שחייו קופדו בנסיבות שאין להשלים עימן, ולהגנה על ערך החיים וקדושתם שמור משקל משמעותי ביותר במלאכת הענישה" (שם, פסקה 8)....".

48. פסיקה נוספת - ענישה בעבירות הריגה:

ע"פ 405/16 אבו עראר נ' מדינת ישראל (10.5.17): בית המשפט העליון הקל בעונשו של המערער שהודה, והעמיד את העונש על 11 שנות מאסר, בגין עבירת הריגה. המערער ואחיו עבדו עם המנוח באתר בניה. המנוח הגיע לצריף בו נהג לישון, כשהמערער שהה שם, לאחר ששתה משקלה אלכוהולי. המנוח דרש מהמערער לצאת מהצריף והניח את ידו על כתפו של המערער. בין המערער ולמנוח התפתח דין ודברים. בשלב מסוים, הוציא המנוח מיכל גז מדמיע והחל לרסס את פניו של המערער. התפתחה התגוששות, ובעוד המנוח מתיז גז על פניו של המערער, נטל המערער סכין מטבח שהייתה בצריף, ודקר את המנוח תשע דקירות בפלג גופו העליון, בין היתר בחזהו, גבו וצווארו. המנוח הובהל לבית חולים, שם נפטר. נימוקי בית המשפט העליון להקלה בעונש: נסיבות המקרה המיוחדות, שבהן המנוח שריסס גם מדמיע לעבר עינו של המערער גרם לו לטשטוש ראייה, המערער לא הצטייד בסכין מראש, היעדר עבר פלילי וגיל צעיר.

ע"פ ח'דיירי לעיל: בית המשפט העליון הקל בעונשו של המערער שהורשע על פי הודייתו בעבירת הריגה, והעמידו על 12.5 שנות מאסר, לאחר שנחתם הסכם סולחה בין המשפחות (לאחר שניתן גזר הדין). המערער והמנוח עבדו כקצבים במפעל ועסקו בפירוק בשר, כשצויד העבודה שלהם כלל בין היתר סכין חדה בעלת להב של כ-13 ס"מ. בין המערער לבין המנוח נתגלע סכסוך, הם החלו בחילופי דברים, שבמהלכם התקרב המערער לעבר המנוח. השניים דחפו זה את זה, והמנוח השליך לעבר המערער נעל שפגעה בו. בתגובה, נטל המערער את הסכין שהייתה באמתחתו, ודקר את המנוח דקירה אחת בצווארו. המערער שלף את הסכין והשליכה. לאחר שהתמוטט המנוח, ברח המערער מהמפעל ונס מהמקום בנהיגה מהירה.

ע"פ 329/13 ורגס נ' מדינת ישראל (9.3.14): המערער שהורשע על פי הודייתו בעבירות של הריגה ושיבוש מהלכי משפט, נדון לעונש מאסר בפועל למשך 16 שנה. המערער, בעל ידע וכישורים בתחום אומנויות הלחימה, התגורר באותה דירה עם המנוח. המערער חשד שבין בת זוגו לבין המנוח קיים קשר מיני. בין המערער לבין המנוח התפתח ויכוח שבמהלכו תקף המערער את המנוח והיכה אותו תוך שימוש בידע שצבר בתחום אומנויות הלחימה. המערער היכה את המנוח פעמים רבות בצווארו וביתר חלקי גופו. החבלות שנגרמו למנוח הובילו למותו. לאחר מעשיו של המערער ניקה המערער את הדירה מדם, והשליך את בגדיו לפח אשפה ברחוב.

המערער הותיר את המנוח שרוע ומדמם מבלי להושיט לו עזרה.

ע"פ 6477/10 מינליק נ' מדינת ישראל (8.1.13): המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של הריגה והחזקת סכין, ונדון לעונש מאסר בפועל למשך 18 שנים ותשעה חודשים (הכולל הפעלת מאסרים על תנאי). המערער, המנוח ואחרים שהו במתחם בית ספר. בין המערער למנוח התפתח דין ודברים, במהלכו שלף המערער סכין קפיצית, דקר את המנוח בחלק התחתון של בטנו, ונמלט מהמקום. המנוח נפטר מפצעיו בבית החולים. בשתי הזדמנויות, בעת שהובא המערער לבית המשפט, נתפסה בחזקתו סכין מאולתרת.

נסיבות ביצוע העבירה:

49. מכתב האישום המתוקן ומהראיות שהוגשו לעניין העונש, ניתן להתרשם כי דקירת המנוח על ידי הנאשם התרחשה בסיומו של ערב רווי מתיחות ואלימות. המנוח, שהיה בגילופין, התארח בביתם של הנאשם ואולסיה. נראה כי הנאשם ואולסיה נחשפו, שלא בטובתם, לקשיים שהיו במערכת היחסים בין המנוח לבין אשתו, ולא פעם הם פתחו את ביתם בפני המנוח. הגעתה של סשה לדירה, שלא בהסכמת הנאשם, הוסיפה לאווירה המתוחה. המנוח התערב בחילופי הדברים בין הנאשם לבין סשה, כשהוא מביע עמדה מנוגדת לזו של הנאשם. העימות המילולי בין הנאשם לבין המנוח הסלים לתגרת ידיים בין השניים. בנקודת זמן זו היכה המנוח את הנאשם מכות אגרופ והפילו, וגם לאחר מכן ניסה לשוב ולתקוף את הנאשם. כתוצאה מאלימות זו, נחבל הנאשם (נמצאו סימני חבלה בפניו ועל צווארו - דוח ת/2 והתמונות הנספחות לו). אולסיה וסשה ניסו להפריד בין השניים, וכתוצאה מהאלימות נפלה סשה ואיבדה את הכרתה לזמן מה. בכתב האישום לא נכתב האם המכה ניתנה לסשה על ידי הנאשם או על ידי המנוח, ונראה כי מדובר בתוצאת לוואי של הקטטה בין השניים. בשלב שבו הפרידה אולסיה בין הניצים ועזבה לחדר אחר, הלך הנאשם מחדר המשחקים למטבח, נטל את הסכין, והסליקה בידו. מששב הנאשם לחדר המשחקים, לא עשה שימוש מידי בסכין. מתואר בכתב האישום המתוקן שהמנוח היכה את הנאשם מכות אגרופ והפילו, ולאחר שהסכין נשמטה מידו, הרימה הנאשם ודקר את המנוח שבע דקירות, שחלקן באיברים חיוניים, וחדל ממעשיו רק כשהמנוח הרפה ממנו. המנוח נפטר מאיבוד דם כתוצאה מזק חמור שנגרם לאבי העורקים.

50. כפי שפורט בפרק הנוגע להסדר הטיעון, בין ב"כ הצדדים הוסכם שכתב האישום יתוקן, וכן שלבית המשפט יוגשו ראיות מסוימות לעניין העונש, וב"כ הצדדים יוכלו להתייחס אליהן. ב"כ הצדדים התייחסו, בין היתר, לשתי נקודות שיש לעמוד עליהן:

ב"כ המאשימה טען כי בכל הנוגע ליסוד הנפשי, פעל הנאשם מתוך אדישות לאפשרות גרימת התוצאה (ולא מתוך קלות דעת).

מנגד טען ב"כ הנאשם כי אין להסיק מהנסיבות שהנאשם היה אדיש להתרחשות התוצאה (הרף המחמיר של היסוד הנפשי).

כמו כן ביקש ב"כ הנאשם לקבוע כי מעשיו של הנאשם גובלים ב"הגנה עצמית", כאשר המכשול המשפטי שעומד בפני הנאשם הוא היעדר הפרופורציה בין התנהגות המנוח לתגובת הנאשם.

היסוד הנפשי

51. אין מחלוקת שהנאשם פעל מתוך פזיזות (סעיף 20(א)(2) לחוק העונשין. ואולם, כתב האישום המתוקן, שנוסחו גובש בהסכמת הצדדים, אינו מפרט האם פעל הנאשם מתוך אדישות - שוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאות (סעיף 20(א)(2) לחוק), או האם פעל מתוך קלות דעת - נטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאה, מתוך תקווה להצליח למנען (סעיף 20(א)(2) לחוק).

52. על כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר הטיעון לכלול את כל העובדות והנסיבות הרלוונטיות לביצוע העבירה.

וכך פסק בית המשפט העליון:

"...בפסיקתנו נקבע כי סעיף 40(ד) לחוק העונשין משקף את הגישה הכללית לפיה על כתב האישום, ובפרט אם מדובר בכתב אישום מתוקן, שהוגש במסגרת הסדר טיעון, לכלול את כל העובדות והנסיבות הרלבנטיות לביצוע העבירה. זאת, במטרה לתחום את הדין בעניינו של הנאשם, ושלא להפליג למחוזות שלא בא זכרם בכתב האישום, או כתב האישום המתוקן לפי העניין (ראו: ע"פ 5841/14 מדינת ישראל נ' ארקאן (08.07.2015) (להלן: עניין ארקאן)). הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום, כך נפסק, מבטאת את הסכמתו של הנאשם לעובדות ולנסיבות האמורות בו, ויש בה משום הצהרה כי אין בעובדות ובנסיבות המתוארות בכתב האישום יותר מאשר עשה (ראו: ע"פ 3667/13 ח'טיב נ' מדינת ישראל (14.10.2014)). בהתאם לכך, נקבע כי כאשר מדובר בכתב אישום, שהוא תוצר של הסדר טיעון: "אל לו לבית המשפט להיזקק לעובדות או לנסיבות שלא נכללו בכתב האישום, שבעובדותיו הודה הנאשם" (ראו: ע"פ 3060/15 רגייג נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (21.07.2015)). ב-ע"פ 5677/11 פלוני נ' מדינת ישראל (18.06.2012) נפסק בהקשר לכך כדלקמן:

"כידוע, פירוט העובדות והעבירות המיוחסות לנאשם בכתב האישום נועד, בין היתר, ובעיקר, על מנת לתחום את מסגרת הדין במשפט הפלילי למעשים שמיוחסים לנאשם (ראו: יעקב קדמי סדר הדין בפלילים חלק שני, כרך א' 915 (2009) (להלן: קדמי)). תובנה זו נכונה גם בנוגע לכתבי אישום מתוקנים שמוגשים בעקבות הסדרי טיעון. כפועל יוצא מכך: "בית המשפט כלל איננו אמור להתייחס בגזר-דינו לנסיבות נוספות, אשר אין להן אזכור בכתב האישום המתוקן ובראיות אחרות בתיק, ובפרט כאשר הצדדים הגיעו להסדר טיעון מוסכם, אשר במסגרתו נמחקו הנסיבות הנוספות מכתב האישום המקורי" (ראו: דברי ב-ע"פ 8888/07 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 14 (6.7.2009) (להלן: ע"פ 8888/07)). יש להדגיש כי האיסור הנ"ל חל בצורה שווה על כל הפרטים ה"חיצוניים", יהא מקורם אשר יהא. נתונים "אסורים" אלה יכולים לנבוע מכתב האישום המקורי, או ממקורות אחרים..." (ראו: שם, פסקה 11); ההדגשה שלי - ח"מ). "... (ר' ע"פ 1548/17 זיינב נ' מדינת ישראל (9.8.17)).

בע"פ 1548/17 הנ"ל ביטל בית המשפט העליון את הקביעה "המחמירה בגזר הדין" של בית המשפט המחוזי, שלפיה עצם המערער את עיניו בקשר לאפשרות שעבירת השוד שבוצעה על ידי אחר תהיה מלווה באלימות, וזאת מכיוון שקביעה זו לא עלתה בקנה אחד עם לשונו של כתב האישום המתוקן, במסגרתו הסכימו הצדדים כי

המערער לא היה מודע לכוונתו של האחר לנקוט באלימות.

53. כך גם נפסק לאחרונה בע"פ 4749/17 **גניש נ' מדינת ישראל** (30.8.17). בעניין **גניש** הייתה מחלוקת בין ב"כ הצדדים בנוגע לפרשנות של כתב האישום המתוקן: הגם שהיה קיים קשר בין החלפת מהלומות מחוץ לשער המועדון לבין אירוע הדקירה שגרם לקיפוח חייו של המנוח, דחה בית המשפט את פרשנות ההגנה, שלפיה היה המנוח מעורב באירוע האלים או שהמערער עצמו ספג מהלומות. בית המשפט העליון חזר ופסק "**...אין לבית המשפט אלא את העובדות המתוארות בכתב האישום, קל וחומר כאשר מדובר בכתב אישום שתוקן במסגרתו של הסדר טיעון, ומשקף את ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים ואשר תוחמות את מסגרת הדין. בהתאם לכך, אל לו לבית המשפט להביא במסגרת השיקולים לגזירת דינו של הנאשם עובדות או נסיבות שלא נמנות על אלו שבהן הודה הנאשם...**".

54. מהאמור לעיל עולה כי בגזירת הדין על בית המשפט לשוות לנגד עיניו אך ורק את עובדות כתב האישום - בענייננו כתב האישום המתוקן, ואין הוא אמור להכריע בטענות שהן מחוץ לכתב האישום. הראיות שהוגשו לעניין העונש בהסכמה, לא נועדו "לפרוץ" את מסגרת כתב האישום, כאשר על פי הסכמת ב"כ הצדדים ההגנה רשאית לטעון בגדרי כתב האישום המתוקן.

חזקה על הצדדים שכאשר גיבשו את נוסח כתב האישום המתוקן, לאחר מספר ישיבות גישור, לא בכדי בחרו בנוסח הסופי שלו, ואין להוסיף עליו. לפיכך, אנו דוחים את טענות ב"כ הצדדים בכל הנוגע להכרעה האם פעל הנאשם מתוך קלות דעת או אדישות. לצד זה נציין כי סבורים אנו שהנסיבות בכתב האישום הן מפורטות דיין, ובצירוף הראיות הנוספות שהוגשו, בפני בית המשפט מצויה תמונה רחבה בכל הנוגע להשתלשלות האירועים באותו ערב.

הטענה שדקירת המנוח נעשתה בנסיבות הקרובות לטענת ההגנה העצמית:

55. אין מחלוקת שהנאשם לא פעל מתוך "הגנה עצמית" במובן החוק. על פי העובדות בהן הודה הנאשם, לאחר שהושגה הפרדה בין המנוח לבין הנאשם, עזב הנאשם את הזירה ונטל את הסכין מהמטבח, וניגש שוב למנוח. לאחר פרץ אלימות נוסף מצד המנוח, דקר אותו הנאשם שבע דקירות ששתיים מהן בחזה ואחת בראש. לפיכך, לטעמנו, אין בעובדות כתב האישום המתוקן בסיס לקביעה שמעשיו של הנאשם היו על גבול ההגנה העצמית. יחד עם זאת, אין להתעלם גם מהתנהגותו האלימה של המנוח, שהיה בגילופין, עובר לדקירתו. ואולם, תגובתו של הנאשם הייתה קיצונית וחסרת שליטה.

56. הנזק לנפגעות העבירה - כפי שפורט בתסקיר נפגעות העבירה, לשתי הנפגעות, כמו גם לקטינים, נגרם נזק עצום וקשה כתוצאה ממעשיו של הנאשם. אומנם מערכת היחסים בין המנוח לאשתו הייתה מורכבת, אך עדיין מתקבל רושם מוצק שלצד הקשיים הייתה ביניהם קרבה, ותחושת האובדן שחוזה ט' היא קשה ביותר, וגם הנזק לאולסיה הוא כבד מאד.

57. מתחם העונש: בקביעת מתחם העונש שיוונו לנגד עינינו את עיקרון ההלימה בענישה, הפגיעה בערך המוגן, מדיניות הענישה בפסיקה, וכן נסיבות ביצוע העבירה. נציין כי סקירת הפסיקה מעלה כי ענישה מתונה יותר נגזרה במקרים בהם היה נתון המערער בסכנה מסוימת מפני המנוח, וכן כשהמנוח הפעיל אלימות כלפי הנאשם בתכוף למעשה ההריגה. כמו כן, התחשבו בתי המשפט במספר הדקירות וקיומן של

עבירות נלוות (באחד המקרים בנוסף להריגת המנוח, פצע המערער אדם אחר).

אשר על כן אנו קובעים כי מתחם העונש הוא בין 12 שנות מאסר ל-16 שנות מאסר.

נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה

58. הנאשם הוא כבן 30 שנה, ללא עבר פלילי. עד למועד ביצוע העבירה ניהל אורח חיים נורמטיבי,

ומדובר אפוא במאסרו הראשון.

59. הנאשם הוא איש משפחה. לזכותו ייאמר שלאורך השנים הוא פתח את ביתו בפני המנוח ואשתו, על

אף שהדבר עורר קשיים, כמו למשל הגעת ההורים לבית הנאשם בשעות לא מקובלות ותחת השפעת אלכוהול.

60. הנאשם נטל אחריות מלאה למעשיו עוד בזירת העבירה. הנאשם הזעיק מיד עזרה רפואית, ומשנודע לו

שהמנוח אינו בין החיים, הוא הגיב בצער ובבכי מר והתחרט על מעשיו. בהמשך, הוא הודה במעשים בחקירתו במשטרה, ובבית המשפט בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר הטיעון. אומנם בפני שירות המבחן אמר הנאשם שפעל בצורה "הגנתית", אך אין אנו סבורים שהדבר גורע מנטילת האחריות המיידית והחרטה העמוקה שהוא הביע. הנאשם הוא אב לקטנים. כיום בת זוגו, שגם ילדה לאחר שהנאשם נעצר, נותרה ללא מקור פרנסה, והיא נושאת בעול גידול הילדים. על פי תסקיר שירות המבחן שיצא מנקודת מוצא מוטעית שהנאשם היה בגילופין, רמת הסיכון שהנאשם ישוב על התנהגות אלימה היא נמוכה, ואם תתרחש אלימות, החומרה הצפויה היא בינונית. מכל מקום, הנאשם השכיל להבין כי הוא נדרש לקבל טיפול בבעיית האלימות.

61. בהתחשב במכלול השיקולים המפורטים, אנו גוזרים על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 13 שנה, בניכוי ימי מעצרו, החל מיום 20.8.16 עד יום 21.2.17.

ב. מאסר על תנאי למשך 12 חודשים, והנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם כן יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. פיצוי לנפגעות העבירה:

אנו מחייבים את הנאשם לשלם לאלמנת המנוח פיצויים בסך 50,000 ₪, וזאת בהפקדה לקופת בית המשפט עד יום 1.2.18. הפרקליטות תעביר למזכירות את פרטי אלמנת המנוח.

התלבטנו רבות בעניין הפיצויים לבתו של המנוח, היא אשת הנאשם. אין ספק שכאבה רב ואובדנה כבד, והיא

זכאית לפיצויים כמו האלמנה. ואולם, במחשבה נוספת, בראותנו את התמונה המשפחתית המלאה; את העובדה שהנאשם ואשתו ממשיכים בקשר הזוגי; את אחריותו של הנאשם לאשתו ולילדיהם, ואת בקשתו הכנה לאפשר לו לעבוד בכלא כדי לסייע בפרנסתם; את המשמעות הכלכלית של חיוב בפיצויים לאשתו, בת המנוח, כשהנפגעים מכך למעשה יהיו היא עצמה והילדים; כמו גם את העובדה שהנאשם עמד במשטרה על כך שהוא אחראי לעבירה, ומנע מאשתו לקחת זאת עליה כפי שעשתה - בהתחשב במכלול השיקולים האלה, החלטנו להימנע מפסיקת פיצויים לטובת בתו של המנוח, היא אשת הנאשם. יחד עם זאת, נדגיש, כי אין בכך, כמובן לשלול מבתו של המנוח את זכותה לתבוע מבעלה הנאשם פיצויים בתביעה אזרחית אם תחפוץ בכך.

אנו ממליצים בפני שלטונות שב"ס לבחון את התאמתו של הנאשם לטיפול בבעיית האלימות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן והודע היום כ"ו תשרי תשע"ח, 16/10/2017 במעמד הנוכחים.

השופט מנחם פינקלשטיין, ליאורה ברודי, שופטת רמי אמיר, שופט סג"נ, אב"ד

החלטה

אנו סבורים שיש לקבל את הבקשה לדחייה מידתית לצורך מיון מוקדם ולפיכך אנו קובעים כי הנאשם יתייצב לריצוי עונשו בכלא "הדרים" (אלא אם כן ייקבע על ידי שב"ס מקום כליאה אחר), וזאת ביום 12.11.17 עד השעה 11:00. על הנאשם להתייצב עם תעודת זהות והעתק של גזר הדין.

להסרת כל ספק, כל התנאים והערבויות שנקבעו עד כה יעמדו בתוקפם עד אשר יתייצב הנאשם לריצוי עונשו, לרבות מעצר בפיקוח אלקטרוני.

המזכירות תשלח העתק מהחלטה זו ליחידת הפיקוח האלקטרוני.

לעניין הפיקדון, יגיש הסנגור בקשה לאחר כניסת הנאשם לבית הכלא, ואז יועבר הפיקדון לטובת הפיצוי לאלמנה.

ניתנה והודעה היום כ"ו תשרי תשע"ח, 16/10/2017 במעמד הנוכחים.

השופט מנחם פינקלשטיין, ליאורה ברודי, שופטת רמי אמיר, שופט
סג"נ, אב"ד